

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre . . . 10 kor. Félévre . . . . 6 „	Szerkeszti: DR. CHARMANT OSZKÁR budapesti kir. közjegyző. Főmunkatárs: Dr. HOLITSCHER SZIGFRID budapesti kir. közj.-helyettes.	Szerkesztőség és kiadó- — hivatal — Budapest, Andrassy-út 9.

Tartalom: A kir. Curia 80. sz. teljes ülési döntvénye. — A váltó-
óvások reformja. — A kir. közjegyzők országos egyletének
emlékirata a belügyministerhez a közjegyzői állás és a képvisel-
őség összeférhetlenségének megszüntetése tárgyában. — Felső-
birósági határozatok. — Lapszemle. — Ministeri rendeletek. —
Közlemények. — Jogirodalom.

A kir. Curia 80. sz. teljes ülési döntvénye.*

Miben áll az *ügymenet egész folyama*, mikor a közjegyző köz-
jegyzői okiratot „felvesz”? A kérdést t. i. nem szabad a végren-
deletek „felvételére” szorítani, mert a közjegyzői törvény az okiratok
„felvétele” felől tárgyaló fejezetében is használja az ügymenet egész
folyama kitételt (75. §). Aki a felvetett kérdést magából a törvény-
ből nem tudja eldönteni, azt a logikai magyarázat minden útja
között alighanem leghamarabb célhoz vezetné az okirat „felvétel”
szó magyartalan volta.

De a kérdés — részben legalább — magából a törvényből
is eldönthető. Aki a 74-ik és 75-ik szakaszokat a maguk egymás-
után következő sorrendjében összefüggésbe hozza egymással, lehe-
tetlen hogy észre ne vegye, hogy itt két rokon rendelkezés van egy
egységes vezérlő gondolatnak ellentétes módon alárendelve. Vezet
az a gondolat, illetőleg kérdés: hogy a tanuknak a közjegyzői ügy-

*Lásd e folyóirat f. évi márczius 1-én kiadott számát 94. lapon.

ködés minő szakaszában, az eljárás egészét alkotó egyes cselekvények melyikénél kell jelen lenniök? Melyik cselekvénynél kezd résztvételük lényeges (68. §) eljárási alakszerűséggé válni?

A két rendelkezés közül pedig, mely erről a kérdéstről lefejlük, az egyik a szabályt állapítja meg („rendszerint“) és pedig vagylagos módon, a döntést a félre bízván. Ha a fél úgy kívánja, a tanu csak az okirat aláírása időpontjában kell hogy jelen legyen; ha a fél ilyen kívánságot ki nem fejez, a tanuknak „azon időpontban kell jelen lenniök, midőn az okirat felolvastatik s a felek által aláíratik“. A szabályt képező esettel azután a törvény egy kivételt helyez szembe, t. i. azt, midőn a fél vak, süket, néma vagy süket-néma; és ehhez az esethez alkalmazkodik a második rendelkezés, mely azt állapítja meg, hogy ilyen esetben a két tanu „az ügymenet egész folyamata alatt folytonosan jelen legyen“.

Világos ebből az ellentétből, hogy a törvény, mikor az ügymenet egész folyamáról szól, akkor több ügyviteli cselekményt tart szem előtt, mint csak az okirat felolvasását és aláírását, a tanuk részvételének a második esetben nagyobb mértékét szabja meg, mint az elsőben.

De minő mértékét? Egyet bizonyosra kell vennünk. Hogy t. i. a kettős mérték különbségét nem az a jóváhagyó kijelentés teszi, melylyel az ügyfél az okirat felolvasása és aláírása között azt „akarattal megegyezőnek találja“ (79. § d). Mert ez a kijelentés minden esetben lényeges eljárási cselekmény (68. §), tehát a „rendszerint“-iek gyanánt osztályozott esetekben (74. §) sem mellőzhető. És azért sem, mert ez a kijelentés korábban, mint az okirat felolvasása után meg nem tehető; a felolvasás és aláírás közé ékelve képtelenség volna olyan eljárást állítani fel szabályul, mely annál a tanukat mellőzi.

Tehát keresnünk kell a kettős mérték különbségét olyan eljárási cselekvényekben, melyek az okirat felolvasása, jóváhagyása és aláírása cselekményein kívül állanak.

Felolvasás, jóváhagyás, aláírás tényleg nem az egész ügymenet, hanem annak csak egy része. Az ügymenet a felek rendelkezési képességének megállapításával kezdődik (68. §), amit a legitimitatio megvizsgálása (1886: VII. 25. §) s azután a személyazonosság megállapítása (70. §) követ. Az ügymenet ezen előkészítő szaka után következik annak derékrésze, az, melyen a közjegyzői okiratnak egész belértéke, hiteles volta nyugszik. A közjegyző győződjék meg

a fél akaratáról, mondja a törvény (61. §). Az ügymeneti cselekmények egész complexumát rejti magában ez a feladat. Nem merül ki a fél akaratelőadásának meghallgatásában. A valódi akarat kiderítésére, kinyomozására kötelezi a közjegyzőt. Mert a valódi akarat az előadottól különböző lehet, tudatlanság, tévedés, színlelés stb. okából. Az ügyfél akaratkijelentése minden körülmény között az okirat megszerkesztésével együtt az ügymenet ezen szakában leginkább kidomborodó és az ügymenet egészét nézve is a legnagyobb fontosságú két ügymeneti cselekmény. A kész okirat felolvasása, jóváhagyása és aláírása ezek után önkényt mint az ügymeneti cselekmények befejező csoportja, az egész ügymenet pedig szinte magától három szakaszra oszlónak jelentkezik.

Az a kérdés, hogyha a tanuk jelenléte rendszerint csak az ügymenet befejező szakában kellékes, azokban a kivételes esetekben, midőn az ügymenet egész folyamata alatt való jelenlétüket kívánja meg a törvény, ez alatt az ügymenet másik két szakának egész folyamata, vagy csak egyes cselekményei értendők? *Ez az a kérdés, melyre a törvény felvilágosítást nem ad sehol.* A törvény tehát egy pontban világos, t. i. abban, hogy az ügymenet egész folyamata alatt többrendbeli ügymeneti cselekményt ért, mint csakis az okirat felolvasását, jóváhagyását és aláírását, de már abban a pontban, hogy az ügymenet egész folyamata alatt az összes ügymeneti cselekmények értendők-e, vagy azoknak csak egynémelyike a felolvasáson, jóváhagyáson és aláíráson felül, ebben a pontban a törvény hézagos, sőt még útmutatással sem szolgál arra nézve, hogy ez a hézag miként töltendő be.

A nehézség abban áll, hogy gyakorlati szempontból egyenes lehetlenség az ügymenet egész folyamát az ügymeneti cselekmények összességével azonosítani; jóllehet ez volna a logikailag legközelebb fekvő megoldás. Lehetetlenség pedig azért, mert épen a fontosabb és nagyobb terjedelmű ügyleteknél azok az ügymeneti cselekmények, melyeket az ügymenet második szakaszához tartozók gyanánt osztályoztunk, az ügyfél és a közjegyzőnek nem ritkán napokra, sőt hetekre terjedő együttműködését teszik szükségessé. Az, amit a közhasználat értekezésnek vagy tanácskozásnak nevez, lényege szerint nem más, mint a törvény 61. §-ában megállapított egyik ügymeneti cselekménynek, az ügyfél akaratának megállapításának módja és eszköze. De mint ügymeneti cselekmény az okirat megszerkesztésével egyetemben az összes ügymeneti cselekmények leg-

fontosabbika. Vagy legalább is az akaratmegállapítás annyira összebogozódik a tanácskozások menetével, hogy azok szövegéből szálanként ki nem választható. A tanácskozások során továbbá, mint a fél ügyleti akaratának föltételei vagy módosító mozzanatai, számos esetben olyan eljárások, nyomozások, ténymegállapítások stb. válnak szükségessé, melyek ugyancsak nem tartoznak a célbavett ügyleti ügymenet cselekményeinek körébe, de ezekkel mégis mint indítékok vagy előzmények olyan összefüggésben állanak, hogy a szóban forgó ügymenet cselekmények nélkülük létre nem jöhetnének; és ezeknek amazokkal való összeszövődése dolgában ugyanaz áll, hogy t. i. tér és időszertinti különválasztásuk a dolog természeténél fogva lehetetlen. Már pedig ha a célbavett ügyletnek illetően genezisének, az ügylet létrejöttét megelőző ügymenet illetően körülményeit és terjedelmét tartjuk szemelőtt, akkor képtelenség volna a tanuknak jelenlétét, sőt az ügyletek egy bizonyos fajánál azok együttes és folytonos jelenlétét, olyan eljárási alakszerűség gyanánt kezelni, melytől az ügylet érvényessége függ. A jogszabályokat ha nem az élet alkotta, hanem a jogászi elme — ami már elég baj, bár elég sokszor előfordul — úgy legalább a gyakorlati élet kényszerűségeihez kell alkalmazkodniok, ellenesetben nincs az a törvényes auctoritás, mely őket elevenen tartani képes volna. Amiket pedig az ügyfél akaratmegállapításáról, mint ügymenet cselekményről, az imént mondottunk, az, hasonló jelentőséggel és következtetésekkel, az okirat megszerkesztéséről, mint az ügymenet cselekmények második csoportjában az akarat megállapításával párhuzamosan kidomborodó főfontosságú ügymenet cselekményről is áll. Az okirat megszerkesztése, a fél akaratának okiratba foglalása ugyancsak napokra terjedő munkát jelenthet, melynél a tanuk jelenléte, ha nem volna magában is gyakorlatilag keresztülvihető, úgy mindenesetre ép oly zavaró, mint fölösleges és értelmetlen dolog volna.

Mihelyt így szükségképpen el kell ejteni azt az eszmét, hogy az ügymenet egész folyama az ügymenet cselekmények összességével azonosíttassék, kétséget nem szenved, hogy ezen utóbbiak némelyikének kiválasztása abból a célból, hogy az „ügymenet egész folyama“ számára a törvény által világosan megkivánt, de különösen nem szabályzott fokozás megtörténhessen, teljesen önkényes művelet lesz és egy mesterséges ügymenet konstruálására kell hogy vezessen, mely sem a törvény, sem az élet alkotta ügymenettel a valóságban összevágni nem fog.

És mégis ez az a megoldás, amelyet a gyakorlat választott abban a kényszerhelyzetben, melyet számára a törvény 74. és 75. §-a teremtett.

Ezen kiválasztási művelet az ügymenet cselekmények első csoportját érthető, hogy teljesen mellőzte. A fél rendelkezési képességének, legitimitációjának és azonosságának megállapítása körül a törvény csak a közjegyző terhére szab meg feladatokat és felelőséget, az ügyleti tanuk terhére nem. Ez utóbbiak közreműködése tehát tartalommal és czéllal sem bírna. Az ügymenet cselekmények második csoportjában legkiemelkedőbb két ügyleti cselekmény azonban, t. i. a fél akaratkijelentése és az okirat megszerkesztése olyanok, melyek körül a tanuk közreműködése az ügylet célja, vagyis egy a fél valódi akaratát tanúsító okirat létesítése szempontjából nemcsak haszonnal járhat, de egyenesen elsőrangú fontossággal bír akkor, ha a tanuk közreműködésében nem az ünneplésszerűség, hanem a létesített okirat fogamatjának, érvényének biztosítását, tehát a bizonyítást tartja szem előtt a törvény. Miután pedig arra nézve, hogy a közjegyző által megszerkesztett okirat a fél kifejezett akaratával egyező legyen, a tanuknak az ügymenet cselekmények harmadik csoportjában minden körülmények között kellő közreműködése úgyis elég biztosítékot nyújt, a második csoportbeli ügyviteli cselekmények közül a fél akaratkijelentése maradt meg mint olyan, melynél a tisztán czélszerűség szerint induló constructiónak megállapodnia s azt az összes ügyviteli cselekmények közül olyan gyanánt, melynél a tanu közreműködése előnnyel is jár és lehetséges is, kiválasztania kellett.

Azt a mesterséges ügymenetet, melynek ezekben genezisének adtuk, a gyakorlat azután a törvényben előirt ügymenettel együttesen, illetve abba ékelve, és mindenesetre annak legkisebb sérelme nélkül oly módon veszi fogamatba, hogy a törvénytől ügymenet első és második csoportjába tartozó cselekmények megtörténte után, és mielőtt a már kész okirat felolvasásával az ügymenet harmadik, befejező szakába fogna, a közjegyző, az egész időponttól fogva mindvégig jelenlévő ügyleti tanuk előtt, újból előadatja az ügyféllel azt az akaratkijelentést, melyet az ügyfél az ügymenet második szakában az okirat megszerkesztése előtt a közjegyzőnek már egyszer előadott.

A gyakorlat tehát a törvénynek a 75. §-ból világosan kirívó azt a szándékát, mely szerint az ügymenet egész folyama több-

rendbeli ügymeneti cselekményekre terjed, mint csak az okirat felolvasása-, jóváhagyása- és aláírására, tételes szabályozás hiányában oly módon juttatja érvényre, hogy az okirat felolvasása-, jóváhagyása- és aláírásához hozzátartozik, és pedig azokat megelőzőleg, az ügyfélnek akaratkijelentését, és pedig nem azt, melyet a törvény 61. §-a elrendel, hanem ezt megismétlő és evvel azonos egy második akaratkijelentést. Más szóval az ügymenetet egy a törvényben elő nem írt, de annak hézagai közé beillő, hogy ne mondjuk bekívánkozó vagy magát beleparancsoló ügymeneti cselekménnyel kiegészíti.

Hogy ez az eljárás mennyire jogosult, mennyire nem, e fölött nem vitatkozunk. A gyakorlat utóvégre szintén jogalkotó tény, mert jogszokást teremt és ez utóbbi a törvénnyel egyenrangú jogforrás. Annyi bizonyos, hogy ez a gyakorlat szükséges, mert a törvény egy hézagát tölti be, melybe máskülönben a közjegyzői okiratok egy nagy és igen fontos csoportja állandóan belebotlanék és érvényét szegné. Azonfelül észszerű is, mert a törvény rendelkezéseinek logikai folyománya és kiegészítése; s annak a céljának a szolgáltatásban áll, melynek maga a törvény is alárendelve van. És ez a jelentősége a legszembeesőbb és magának a gyakorlatnak kialakulásában is bizonyára a legfőbb szerepet játszotta. Mert ha a tanúk közreműködése a bizonyítás célját szolgálja, akkor világos, hogy az olyan okirat, melynek csupán felolvasásánál és aláírásánál voltak a tanúk jelen, jóllehet a tanúk egyúttal az ügyfélnek a felolvasást követő jóváhagyó nyilatkozatát hallották, bizonyítási szempontból mindenestre kevésbé tökéletes. Előfordulhat ugyanis, hogy az ügyfél, bár az okirat felolvasásánál jelen volt, arra ügyet nem vetett, szórakozott vagy elfogult volt, jogászai kitételeit, rendelkezéseinek esetleg legfontosabbjait meg nem értette, vagy félreértette. A fél jóváhagyó nyilatkozata dacára a tanúk nem nyernek közvetlen tudomást és meggyőződést arról, hogy az okirat felolvasott szövege a fél valódi akaratát adja-e vissza, és ha bizonyításra kerül a sor, egyebet nem is bizonyíthatnak, mint hogy az okirat felolvasatott és a fél által jóváhagyatott, tehát csak a concludens tényeket, nem magát a relevans tény, az okirat tartalmának és a fél által kifejezett ügyleti akaratnak megegyezését. Ennek a megegyezésnek garantiája ilyen ügyleteknél (74. §) pusztán a közjegyzőben fekszik. Elegendő garancia kétségkívül. De hogyha a törvény bármely okból ennél nagyobb garantiákat kíván (75. §), akkor a törvény-

nek ez a szándéka csak úgy valósítható meg, hogyha a tanúk a fél ügyleti akaratát magának a félnek szóbeli előadásából megismerik és így abba a helyzetbe jönnek, hogy az okirat felolvasott szövegének megegyezését a fél kijelentett akaratával, saját maguk is, közvetlen észlelet útján, megállapíthatják. A bizonyíték, melyet a tanúk ebben az esetben szolgáltatni fognak, nem azokra az alak-szerűségekre fog pusztán vonatkozni, melyekből a fél akaratának és az okirat tartalmának azonosságára lehet következtetni, hanem erre az azonosságra magára.

A törvény mindazokban az esetekben, melyekben ezt a fokozott garantiát szükségesnek látja, a két tanu közreműködését formai szempontból egy második közjegyző közbenjárásával egyenlőnek veszi. Hogy a két eljárás belső értéke is egyenlő legyen, ugyancsak mellőzhetlen, miszerint az ügyleti tanúk az ügyfél akaratkijelentésének és az okirat szövegének azonossága fölül a fenti módon közvetlenül megbizonyosodjanak, mert a második közjegyző feladatai és felelőssége ebben a pontban az okirat szerkesztő közjegyzőével egyformák (73. §). Ami szintén amellet bizonyít, hogy a közjegyzők törvénytől gyakorlata a helyes úton jár.

(Második cikk következik.)

A váltóóvások reformja.*

IV.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara a váltóóvás reformja tárgyában a következő véleményt adta:

1. Az óvás, mint a bemutatás kizárólagos bizonyító eszköze feltétlenül fentartandó. Az óvás szüksége a kibocsátó és forgatók váltói kötelezettségének lényegéből folyik. Mert minden váltókötelezettség írásbeli. Míg azonban az elfogadó váltókötelezettsége magában a váltólevélben testesül meg, addig a visszkötelezettek váltókötelezettségének egy további előfeltételét a bemutatás képezvén, annak írásbeli megtestesüléséhez a bemutatást tanúsító okirat is szükséges. Amint a bemutatásnak más módon való bizonyítása is megengedtetnék, a váltókötelezettség elvesztené írásbeli jellegét. Miután pedig nemcsak a bemutatás, hanem a bizonyos időpontban való bemutatás szükséges a visszkéret fentartásához, ennél fogva

* L. előző közleményt lapunk f. évi 2. számában.

az óvásnak bármely más magánnyilatkozattal való pótlása mellőzendő, mert az időpont valódiságának bizonyítására csakis közokirat alkalmas.

A gyakorlati szempontok is kizárják a bemutatásnak más módon való bizonyíthatását. A bizonyítás kötelezettségét kétségtelenül a váltóhitelezőre kellene tolni és elképzelhetetlen, hogy tanukkal vagy más módon sikerülhetne a bizonyítás. Hiszen a leglényegesebb a váltó azonosságának a kérdése, már pedig a tanuk csak nem emlékezhetnek minden egyes váltó teljes tartalmára. És hogyan biztosíthatja magának az a bank, mely egy napon több váltót mutat be, a bemutatásnak esetleg szükségessé váló kellő bizonyítását.

A bemutatásnak más módon, mint óvással való bizonyításával felmerülő lehetetlen állapotok azonban akkor sem szünnének meg, ha a bemutatás mint a jogok érvényesítésére szolgáló természetes eljárás megtörténtnek feltételeztetnék és az ellenkezőnek bizonyítása lenne kötelező. Minden visszkereset ugyanis kénytelen lenne a bemutatás meg nem történtének kifogásával élni, mert hiszen nem tudhatja, hogy tényleg megtörtént-e az és hogy az ő előzője azután, aki ellen visszkeresetével fordul, nem fog-e ezen kifogással élni?

Miután pedig más bizonyítás alig képzelhető, mindig arra kerülne a sor, hogy a váltóbirtokosnak az eskü kínálta meg. Már most ki és hogyan erősítheti meg esküvel a bemutatást és pedig egy bizonyos váltó bemutatását pl. egy banknál, melynek váltói tömegesen lesznek naponként bemutatva.

Nyilvánvaló ezek szerint, hogy amíg a bemutatás a visszkereset előfeltétele — már pedig ennek megváltoztatása csakis váltójogunk módosításával volna kivihető — addig óvás nélkül nincs visszkereset.

Ehhez járul, hogy az óvás nemcsak a perben, hanem már előbb is a bemutatás legkitünőbb bizonyítéka; azt, hogy a váltó szükségbe került, kétségbevonhatatlanul megállapítja és ezért a visszkereseteket arra, hogy a váltót a per bevétele nélkül beváltásák, míg különben már csak az előző elleni visszigenyünk biztosítása szempontjából ragaszkodniok kellene a bemutatásnak perben történt bizonyításához. Az óvás tehát sok pernek megakadályozója és ezzel a költségességre való hivatkozás is megdől. Mert nyilvánvaló, hogy perköltségnél mégis csak aránytalanul csekélyebb az

óvásköltség. Az pedig, hogy utóbbi utazási stb. költség által fokozódnék, a legritkább esetekben fordul elő.

Az óvás a fizetés kikényszerítésének is hathatós eszköze; az óvatolt személyt kereskedői hitelének érdekében, a fizetése képtelenség hiteles megállapításának mellőzése végett, a váltó beváltására indítja.

Mindezen előnyök mellett szólnak, hogy a bemutatás kötelező okiratszerű megállapítása, vagyis az óvás eredménye fentartassék.

2. További kérdés azután, vajjon ezen megállapításnak nemcsak okirat-, de közokiratszerűnek kell-e lennie? A váltói kötelezettség írásbeli jellege utóvégre akkor is megőriztetnék és bizonyítási nehézségek azzal is elkerültethetnének, ha az, kinél a váltó bemutatandó, ennek megtörténtét a váltónak aláírásával tanusítaná.

Az első, ami ez ellen szól, az aláírás valódiságának letagadhatása, amire a visszkeresettek, már visszigenyünk biztosítása szempontjából, hajlandók lesznek. Igaz, hogy utóvégre a váltó aláírás valódiságát is tagadni lehet. Ámde a különbség igen nagy, mert az egyes váltói kötelezettségek önállóságánál fogva a visszkeresettek kötelezettsége az elfogadó aláírásának valódiságától független ellenben a bemutatást elismerő aláírás hamisságának kiderülésével az összes visszkeresetteknek, sőt a telepített váltónál az elfogadónak váltói kötelezettsége is megdől.

Továbbá nem valószínű, hogy a váltóadósok hajlandók lesznek fizetése képtelenségüket sajátkezűleg tanusítani. Teljesen megtagadja pedig ez a rendszer a szolgálatot akkor, ha az óvatolandó személy nem találtatott otthon, valamint halál és szélvadás esetében. Mindezek szerint az óvásnak más, mint valamely közokirati formája el nem képzelhető.

3. Az Országos magyar kereskedelmi egyesülés a kötelező posta-óvás intézményét kívánja behozni. Eme javaslat szerint az óvás felvételéhez jogismeret egyáltalán nem volna szükséges és gazdasági szempontból is csak erőpazarlás a közjegyzőket és járásbírákat oly közbenjárásokra felhasználni, melyeket bizvást elvégezhetünk alárendelt közegekkel. Ezzel szemben, egészen eltekintve attól, hogy az óvás egyes nemeinél, mint az elfogadás, a lát után bizonyos időre szóló váltónak láttamozása, a biztosításnyújtás, a másodlatkiadás, különösen pedig a névbecsülési elfogadás és fizetés iránti ügynevezett közbenjárás óvások helyes felvétele tagadhatat-

lanul a váltójog alapos ismeretét igényli, tudvalevő, hogy különösen a magánszemélyek által óvás céljából átadott váltó kitöltése rendszerint épen óvatolása alkalmával és az óvatoló közeg jogi tanácsának igénybevételével történik. Már most az utólagos kikötés korlátai, a lényeges kellékek fogalma, a telepítés és telepes-nevezés fogalmai nem oly közismeretesek, hogy a jogi tanácsot minden váltóbirtokos nélkülözheti.

Mindez kizárja azt, hogy mai váltójogunk mellett az óvás fölvetését kellő jogismereteket nélkülöző közegekre lehessen bízni.

De épen a postai szolgálatot és a levélhordókat tartjuk, az egyéni képesség kérdésétől egészen eltekintve, az óvások felvételére legkevésbé alkalmazhatóknak. Tudvalevő, hogy az óvások a lehető kimélet és költségtakarítás szempontjából rendszerint az utolsó napon és lehetőleg minél később szoktak fölvetetni, úgy hogy a két óvási köznapi valóságos moratórium gyanánt szerepel a forgalomban. Ez természetesen a váltónak közvetlen megkeresés helyett óvás végett ajánlott levélben a postára adása mellett teljesen ki van zárva.

Továbbá tudvalevő, hogy az óvások a hónap bizonyos napjain tömegesen, a többi napokon ellenben aránytalanul csekélyebb számban szoktak előfordulni. A rendes postaszolgálat tehát a hó illető két-három napján nem tudna eleget tenni a követelményeknek és rendkívüli, egyébként nem használható erőkről kellene gondoskodni. Végül az ki van zárva, hogy a levélhordó rendes szolgálatban az ő kerületében végezhesse az óvásokat is, többi munkája mellett. El akarunk tekinteni attól, hogy az a sietség és gépieség, mely a levélhordó szolgálatát jellemzi, egyáltalán összefér-e közokiratoknak a szolgálatközben való felvételével? De vegyük azon gyakori eseteket, hogy a váltón több intézvényezett vagy telep mellett szükségbeli utalvány is van, vagy hogy az intézvényezett vagy telepes a kijelölt üzleti vagy lakásból időközben máshová költözött, vagy üzlete, vagy lakása egyáltalán ki nem puhatolható és a rendőrségen kell tudakozódni. Vajjon ezen mindennapos esetekben a levélhordó, rendes útját megszakítva, be fogja-e fejezni az óvási cselekményt, avagy folytatva rendes munkáját, annak végzetével át fogja-e adni a váltót az illető kerületbeli másik levélhordónak? Előbbi alig egyeztethető össze a postai szolgálattal, utóbbi mellett többnyire el fog telni az óvási határidő.

Emellett azután felmerül az a nagy kérdés, vajjon hajlandó

lesz-e az állam a postahivatalnokok által helytelenül felvett óvásokért a kártérítési kötelezettséget oly mértékben elvállalni, amint az ma a közjegyzőket terheli? Azt hisszük, hogy az állami szavatolás alig lesz elérhető nagyobb mértékben, mint az a postai megbízások körül egyáltalán el van ismerve, minek folytán a kötelező postaóvás behozatala az anyagi károsodás állandó és el nem hárítható veszélyét is hordaná magában.

4. Nem annyira az óvatoló közegek megválasztásában, hanem magának az óvásnak kellékei tekintetében van szükség reformokra, általában pedig az egész eljárásnak lehetőleg egyszerű és olcsóvá tételére kellene törekedni. Mellőzendő volna az a hosszadalmas okirat, melynek tartalmi kellékeit a váltótörvény 99. §-a írja elő és az óvás magára az eredeti váltóra volna vezetendő. Ezáltal egyrészt megszűnnének azok az okok, melyek a kereseti, illetve a visszkereseti jog megszüntét vonják maguk után, másrészt elesnék annak szüksége, hogy a megóvatolt váltó az óváslevélbe másolatban felvétessék, végül ezáltal megszüntethető volna az óváskönyvek költséges és felesleges vezetésének kötelezettsége. Kimondandó volna, hogy az óvatoló közeg a váltóösszeg felvételére és ennek ellenében a váltó kiadására jogosult. Mérséklendő volna az óvás díja és illetéke és az előbbinek a váltó értékével arányban fokozatosnak, az utóbbinak pedig feltétlenül kisebbnek kellene lennie.

A kir. közjegyzők országos egyletének emlékirata a belügyministerhez a közjegyzői állás és a képviselőség összeférhetlenségének megszüntetése tárgyában.

Nagyméltóságú Minister Úr!

Kegyelmes Urunk!

Engedje meg, hogy az országgyűlési képviselőválasztási jognak folyamatban levő reformja alkalmából a kir. közjegyzői kar egy régi és nagyon megokolt óhajának megvalósítását kérjük Nagyméltóságodtól. Értjük ez alatt annak az összeférhetlenségi tilalomnak megszüntetését, mely szerint kir. közjegyző országgyűlési képviselővé meg nem választható.

Az a rendelkezés, hogy kir. közjegyző országgyűlési képviselő nem lehet, a közjegyzői törvénybe (1874: XXXV. t.-cz. 3. §) nem

az eredeti tervezet és kormányjavaslat alapján került, aminthogy sem a közjegyzői hivatás természetéből nem folyik, sem általánosabb igazságügyi vagy politikai szempontokkal nem igazolható és nincs is a művelt külföldnek egyetlenegy közjegyzői törvénye sem, mely ezt a korlátozást ismerné: hanem belekerült ez a tilalom közjegyzői törvényünkbe ennek képviselőházi tárgyalása alkalmával egy ellenzéki oldalról jött indítvány következtében, mely nem is az összeférhetlenség kimondását czélozta, hanem a kényszerű közjegyzői hatáskör nagyfokú kiterjesztését, minek folytán a közjegyzői intézmény jogszolgáltatási rendeltetése és szerepe szerint a birói funkcióhoz igen közel hozatott volna. Ezt a kormány javaslatába contemplált közjegyzőséggel lényeges ellentétben álló indítványt a képviselőház elvetette, csupán az összeférhetlenségi tilalom, mely az indítvánnyal kapcsolatosan és ennek szerves kiegészítő részeképen a törvényjavaslat egy másik szakaszához (3. §) hozatott az indítványozók által javaslatba, maradt meg ez utóbbiban, nem tervszerűen, hanem — az országgyűlési naplóból igazolhatólag — tisztán azért, mert az alapindítvány elvetésével a hivatkozott szakaszhoz beadott módosítványnak is egyidejű elvetése elnézésből meg nem történt.

Valójában ez az összeférhetlenség igazságügyi szempontból vizsgálva semmivel meg nem okolható. Aki csak némi ismeretével is bír a közjegyzői hivatás lényegének, eleve kell hogy kizártnak tekintse a birói összeférhetlenséggel való analógiát. A biró nem lehet képviselő, valamint nem lehet politikai lapnak szerkesztője stb. azért, hogy ítélkezésében pártatlanságát a politika egyoldalúságai és szenvedelmei esetleg ne befolyásolják. De a kir. közjegyző működése a biró működésével semmiféle rokonságban nem áll. Főhivatása a közhittel való tanusítás, melyet csupán a felek megkeresésére gyakorolhat. Tehát hiányzik működéséből az a két lényeges elem, mely a birói tevékenységet minden más felett kiemeli és megkülönbözteti, t. i. az igazságosztás és a kényszer. Azok a teendői a kir. közjegyzőnek pedig, melyeket átvitt hatáskörben a biró helyett teljesít, mint pl. a hagyatékok rendezése: eltekintve attól, hogy lényegük szerint szintén csak egy közhitű tanusításnak (a hagyatékátadó végzésben imprejudiciális módon történő örökös igazolásnak) előkészítő cselekményei, még mai törvénykezési rendünkben a bíróság részére fenntartott befejező intézkedésében is (a hagyatékátadó végzésben, vagy az örökösödési bizonyítványban)

nem voltaképi birói teendők, hanem az úgynevezett *jurisdictio voluntaria* keretébe tartoznak és csak jogfejlésünk véletlenségei folytán és ideiglenesen kerültek a birói hatáskörbe, aminthogy nem is szenved kétséget, hogy jogszolgáltatási rendszerünk korszerű átalakításával, úgy mint mindenütt a művelt nyugaton, minálunk is a birói hatáskörrel megint lehámlani fognak.

Az egyetlen tekintet, mely miatt az igazságügyi igazgatás érdekei szempontjából a közjegyzői hivatalnak a képviselőséggel való összeférhetlenségét a jogosultságnak némi látszatával támogatni lehetne, az a hivatali akadályoztatás tekintete, vagyis az az aggály, hogy képviselői kötelezettségei a kir. közjegyzőt székhelyéről állandóan vagy legalább hosszabb ideig távol tartanák, úgy hogy közjegyzői állásából folyó köteletségeinek nem volna képes megfelelni. Ez az aggály azonban nem alapos. Mindenekelőtt világos, hogy ha az ilyen felfogás mérvadónak tekintetik az összeférhetlenség szabályozásánál, akkor nem létezik közhivatal, mely elől a képviselőséget hasonló módon okszerűen elzárni nem kellene. Sőt a kir. közjegyző szolgálata az, melynél ez az aggály legkevésbé indokolt, mindenesetre sokkal kevésbé, mint pl. az egyetemi tanároknál, mert hiszen a közjegyzői törvény gondoskodik róla, hogy a kir. közjegyző akadályoztatása vagy távolléte esetében magát olyan módon helyettesíttethesse, hogy az irodai ügymenet fenn ne akadjon és a közönség a közjegyző távollétét egyáltalán meg ne érezze. A közjegyzői helyettes, a közjegyzőével hasonló képesítéssel s a közjegyzőnek föltétlen erkölcsi és anyagi felelőssége mellett egészen azonos hatáskörrel intézi az ügyeket. Ennélfogva ki van zárva, hogy az igazságügyi igazgatás érdekei szempontjából az összeférhetőség kimondása a legcsekélyebb sérelemmel járjon, kivált ha hozzávesszük, hogy az összeférhetőség kimondása egész gyakorlati eredményében csak azt jelentené, hogy időről-időre egyik vagy másik közjegyző, az egész karnak mindenestre csak egy elenyésző töredéke kerülne a képviselőházba; s hogy az összeférhetőség kimondásával egyúttal kimondandó lehetne az is, hogy a képviselővé megválasztott kir. közjegyző mandátuma csak akkor igazolható, ha kimutatja, miszerint akadályoztatásának egész idejére a közjegyzői törvénynek megfelelő helyettesítéséről gondoskodott; vagy akár ezenfelül még azt is, hogy székhelyén másod- vagy többedmagával gyakorolja hivatását, úgy hogy időszakonkénti távolléte a jogkereső közönség érdekeinek sérelme nem lehet.

Még kevésbé támogatható az összeférhetlenség politikai szempontból. Innen nézve az országgyűlési képviselőségnek bizonyos állásokkal és foglalkozásokkal való összeférhetlensége abból az alap gondolatból indul ki, hogy a képviselő a kormányzó hatalomtól lehetőleg függetlenítessék, illetve a képviselőséggel összeférhetlenek legyenek mindazok az állások, melyeknek révén a képviselő érdekeivel vagy egyébként a kormánytól függésbe jöhet. Ugy de ha van egy állás, amely a kormányhatalomtól teljesen független, úgy a kir. közjegyzőé az, aki állásától a törvény értelmében sem el nem mozdítható, sem át nem helyezhető, aki a kormánytól fizetést, díjazást vagy javadalmazást nem húz, aki a kormánnyal, illetve bármely közegével nemcsak szolgálati, de még alárendeltségi viszonyban sem áll, miután még a közjegyzőség fölött törvényes felügyeleti jogot gyakorló igazságügyi miniszter is sem közvetlenül, sem közvetve nem rendelkezhetik az egyes kir. közjegyzővel, aki csakis független bírói és karbeli elemekből alkotott s a közigazgatás kapcsolatán teljesen kívül álló fegyelmi bíróságnak tartozik felelősséggel. A kir. közjegyző pályájának csak egy mozzanatában, a kinevezésben vagy az állásáról (csak saját kérelme folytán történhet) áthelyezésben függ az igazságügyi kormánytól. Azonban ebből okszerűen csak az következnek, hogy országgyűlési képviselő ne neveztethessék ki kir. közjegyzőnek, vagy legfőleg még az, hogy az újonnan kinevezett vagy áthelyezett kir. közjegyző bizonyos határidőig országgyűlési képviselővé meg ne választathassék — olyan rendelkezések, melyek a közjegyzőségnek igazságügyi szempontokból is nagyon hasznára válnának. Túlmenni ezeken s kiterjeszteni az összeférhetlenséget a kir. közjegyző egész pályafutására, olyan intézkedés, melyből az egészséges politikai vezérlő gondolat hiányzik, aminthogy az összes többi összeférhetlenségi szabályokban is nem az a határozó, hogy valaki életében egyszer vagy másszor a kormányzó hatalommal függési viszonyba jött legyen, hanem az, hogy függési viszonya többé-kevésbé állandó jelleggel bírjon, vagy ha esetszerű is, de azalatt az idő alatt állott legyen be, amikor képviselői megbízását gyakorolja.

A politikai szempontok a szóban forgó összeférhetlenségnek inkább megszüntetése mellett szólnak egytől-egyig. Az összeférhetlenséget mint megszorító intézkedést csak a föltétlenül szükséges esetekben, a világos közérdek parancsához képest szabad

alkalmazni ott, ahol ebből a szempontból jogosultsága iránt még csak kétely sem támadhat; egyébként pedig egy állampolgárnak se vétessék el az a joga, hogy a közügyek intézésébe befolyjon. A közügyek legmagasabb fórumának, az országgyűlésnek kapui lehetőleg tárva tartassanak minden odatörekvő és hazája javára ott érvényesülni kívánó tehetség számára. Csak előnnyel járhat a közre nézve, ha a képviselőház megnyílik a kormányzó hatalomtól független magas értelmi és erkölcsi színvonalon álló olyan elemek előtt, akik egyrészt választókerületük viszonyainak alapos ismerői s választóközönségük bizalmának joggal és valósággal letéteményesei, másrészt műveltségüknél és anyagi helyzetüknél fogva az állam és nemzetfenntartó törekvések képes és hivatott támaszai.

Főképp ez az utóbbi szempont az, amelyet bátrak vagyunk Nagyméltóságodnak különös figyelmébe ajánlani. A választói jog reformja — tartunk tőle — meg fogja változtatni a társadalmi osztályok mai erőviszonyait és befolyását az ország ügyeinek intézésére; és pedig — sajnos, előreláthatólag — a történeti, vezető osztályok kárára és olyan osztályok javára, melyek a még eszmeileg ki nem forrott gyakorlatban be nem vált, sok tekintetben egyenesen felforgató irányzatokat képviselik. Ezekkel az irányzatokkal szemben a magyar politikának nem lehet fontosabb és sürgősebb feladata, mint azoknak az osztályoknak a megerősítése, melyek a hagyományos irányzatok tisztelete mellett a fokozatos fejlődés és céltudatos haladás eszméit képviselik. Magyarország örökös gyöngesége egy, számban nagy, gazdaságilag kifejlett, nemzetiségileg és politikailag egységes és öntudatos polgári osztály hiányában állott. Hogy az ilyen polgári osztály keretén belül a közjegyzőség a conservatív politikának minő megbecsülhetlen támaszt és erőforrást nyújt, azt Franciaországban, hol a közjegyzői intézmény, igaz, a legkifejlettebb, a nagy forradalmat követő időszak fényesen igazolta. Magyarországon persze a közjegyzői intézmény, létszámát és hatáskörét tekintve, olyan gyöngye, hogy ennek az intézménynek az állam és nemzetfenntartó politika nagy feladataival kapcsolatba hozása tisztára utópiának tetszhetik. Valójában mégsem az. Nemcsak azért, mert a társadalmi fejlődésmenet terén, melynek a politikus keze úgylégs csak töredékes részleteit tudja befolyásolni, épen e részletek összehatása hozza a nagy eredményeket létre; hanem különösen azért is, mert a közjegyzőségnek mint társadalmi tényezőnek fejlesztése hazánkban a már adott alapokon igen könnyű feladata volna annak az államférfiúnak, aki ezt a célt felismerve,

maga elé tűzné. Az igazságügyi igazgatásnak idevágó feladatait rajzolnók le s azért e helyütt mellőznünk kell annak részletes kimutatását, hogy mennyire egyszerű eszközökkel volna a magyarországi közjegyzői állásoknak ezidőszerint csekély, alig 300 főre rugó létszáma ennek a számnak több mint háromszorosára emelhető. Ha ez megtörténnék, akkor a magyarság egy az ország egész területét átfogó olyan szervezettel gazdagodnék, mely műveltsége, vagyoni és politikai függetlensége, a helyi viszonyokkal való szoros összefüggése és nagy befolyása folytán nemcsak rendkívüli erős támaszát képezné az állam- és nemzetfenntartó törekvéseknek, hanem a polgári osztály kialakulásának nagy problémáját is előbbre vinné egy olyan lépéssel, mely épen nem kicsinylendő hazánkban, hol a kereskedelem és ipar, mint ezen osztálynak egyebütt leghatalmasabb eredő forrása, csak gyéren csörgedez és kormányzati intézkedésekkel nehezen befolyásolhatólag, hosszú idő múlva ígér csak számottevő gyarapodást; egy lépéssel, mely könnyű keresztülvitele miatt, valamint azért is, mert középosztályunk számára egy ennek hagyományai, szokásai és ízléseivel egyező pályát nyitna, illetve bővítené meg, valóban menthetlen volna, ha elmulasztatnék.

A közjegyzőség ilyen irányú fejlesztésében persze a képviselőválasztói jog terén ezidőszerint fennálló összeférhetlenség megszüntetése nem jelenti épen a legsarkalatosabb rendszabályt. De lényeges jelentőséggel bír mégis mint azon korlátok egyikének megszüntetése, melyek a mai közjegyzőséget minden ok és cél nélkül körülveszik s melyek az intézmény fejlesztését és a szoros igazságügyi szempontokon túlterjedő értékesítését a köz javára megakadályozzák.

Abban a reményben vagyunk, hogy Nagyméltóságod a felhozottakat megfontolására méltatván, kérelmünket megokoltnak fogja találni és a választói jog reformja alkalmával javasolni fogja a törvényhozásnak az 1874:XXXV. t.-cz. 3. §-ában kellő ok nélkül megállapított, és az 1901:XXIV. t.-cz. alkotása alkalmából újabb megfontolás tárgyává nem tett és csak a fennálló jogállapot folytatásaképpen fenntartott abbeli összeférhetlenségi tilalomnak, hogy kir. közjegyző országgyűlési képviselő nem lehet, megszüntetését.

Nagyméltóságod iránt kiváló tisztelettel

Budapesten, 1908. évi márczius havában

A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete.

Felsőbirósági határozatok.

Hagyatéki eljárás.

96. A Curia a másodbiróság ítéletét azért változtatta meg, mert az örökhagyó hitelezőjének van ugyan joga kimutatni, hogy a hagyatéki bíróság által az örökösöknek át nem adott vagyon is az örökhagyó hagyatékát képezi, van joga kimutatni azt is, hogy az ügylet, melylyel a hagyatéki vagyon a hagyatékából elvonatik, ha erre a törvény szerint megkivántató feltételek fenforognak, az örökhagyó hitelezőjével szemben hatálytalan, de ezek tekintetében a bizonyítás az örökhagyó hitelezőjét terheli és illetve a dolog természetére szerint ezek a jogkérdések az érdekelt perbevonása nélkül, miután az ítélet azok jogait is érintené, bírálat tárgyává nem tehetők s ennél fogva minthogy ama részvények közül, melyekre mint a néhai B. I. hagyatékához tartozókra vezethető végrehajtás terhével felperes a néhai B. I. perbevont örökösait marasztalhatni kérte, a hagyatéki bíróság által a hagyatéki leltárba bejegyzett 15 darab részvény helyett a leltár helyesbítésével a néhai B. I. hagyatékához tartozóul csak egy mondatott ki, ellenben 14 darabnak a néhai B. I. hagyatékához tartozása meg nem állapított, de azok az özv. B. I.-né tulajdonául ismertettek el; minthogy felperes a perben a hagyatékátadó végzés tartalmával szemben, bár e tekintetben a bizonyítás őt terhelte, nem igazolta, hogy az özv. B. I.-né tulajdonául elismert 14 drb részvényen és azon egy drb részvényen felül, mely a hagyatéki bíróság által a B. I. hagyatékához tartozóul megállapított, néhai B. I. után még további részvény maradt volna, mely az ő hagyatékául lett volna megállapítandó: felperes ama kereseti kérelme, hogy néhai B. I. örökösai a kereseti követelésben ama egy drb részvényen felül, melyre nézve a kereseti kérelemnek már az elsőbiróság helyt adott, még további 14 drb részvényre vezethető végrehajtás terhével marasztaltassanak, teljesíthető nem volt. (Curia 1908. márczius 5. 424/907. V. sz.)

Telekkönyvi rendtartás.

97. A szóbanforgó kereset hozomány kiadása iránt indított, az ily tárgyú keresetek pedig nem tartoznak azon keresetek közé, amelyeknek alapján indított per folyamatban léte a telekkönyvi rendelet XIV. fejezete, illetőleg a m. kir. Curia 11. sz. polgári döntvénye értelmében a telekkönyvbe feljegyezhető lenne. (Curia 1908. márczius 13. 1136/1907. P. sz.)

*

98. A kérelem alapjául szolgáló közjegyzői okirat szerint E. Gy. átruházta ugyan a javára bekebelezve levő haszonélvezeti jog felerészét a kérvényezőre és meg is engedi, hogy az ingatlanokra

őt egészben illető haszonélvezeti jog fele része a kérvényező javára kebeleztessek be, azonban az országbirói értekezlet 21. és 156. §-ai szerint hatályában fenntartott 485. és 507. §-ai értelmében a bekebelezéssel biztosított haszonélvezeti jog mint személyes jog további átruházás tárgya nem lehet. De kérvényező nem ezt, a szerinte is nem teljesíthető nyilvánkönyvi bejegyzés megengedését, hanem azt kéri, hogy javára a kérdéses haszonélvezetnek a fele részére a használat joga kebeleztessek be. Ez a kérelem azonban nem teljesíthető, mert a használat joga épen úgy, mint a haszonélvezeti jog, szintén szolgalmi és személyhez kötött jog, amely tehát, mint ilyen, jogosítottól különböző harmadik személyre át nem ruházható és különben is a haszonélvezeti jogra, mint szolgalmi jogra a használat joga, mint szintén szolgalmi jog, a másik szolgalmi jogot terhelően be nem jegyezhető. (Curia 1907. december 12. 1859. sz.)

A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek.

99. Ha a biztosítási kötvényben kedvezményezett megjelölve nincs és a biztosított meghal, mielőtt a kötvényt másra átruházta volna: a kötvény a biztosított hagyatékához tartozónak tekintendő. (Curia 1908. február 13. 357. sz.)

*

100. A közös végrendeletben a túlélő házastárs után fennmaradó vagyon tekintetében az örökösök házasársak akként rendelkeztek, hogy az felében a férj, felében a nő oldalági rokonait illesse; a per adatai pedig nem szólván amellet, hogy a férj a nő oldalági rokonai javára a nejeire való tekintettel rendelkezett volna, a közös végrendeletnek amaz intézkedése, amely a nő oldalági rokonai javára rendelkezik, a végrendelezők kölcsönös és olyan értelmű közös intézkedésének nem tekinthető, amelyet a túlélő nő egyoldalúan meg ne változtathatna; minélfogva másodrendű örökösök a vagyon eme része felett, mint túlélő házastárs, halálesetre szóló újabb rendelkezést jogosan tehetett. Mert továbbá a közös végrendelet tartalmára való tekintettel a végrendelező házastársnak az volt az akarata, hogy azon esetben, ha mindketten törvényes örökösök hátrahagyása nélkül halnának el, amely alatt az egyenes leszármazókat értették, a meglevő hagyatéki vagyon egyenlő felerésze az egyik, a másik fele a másik házastárs törvényes oldal-rokonainak jusson és azok közt osztassék fel. A végrendelet kölcsönös (correspectiv) intézkedése tehát az, hogy egyik házastárs sem zárhatja ki későbbi egyoldalú végintézkedéssel a másik házastárs rokonait a hagyatéki maradt vagyon felerészből, de a túlélő házastársat abban, hogy a vagyon másik feléről saját rokonai közt miként rendelkezék, a közös végrendelet nem akadályozza; amiért is az alsóbiróságok helyesen döntöttek, midőn a későbbi végrendeletet csupán annyiban mondották ki érvénytelennek, amennyiben

az a közös végrendelet fent kiemelt intézkedésébe ütközik. Ennek azonban az is folyományát képezi, hogy a közös végrendeletben a közös vagyon terhére tett hagyományok és a hagyaték terhei a két részre oszló hagyatékot egyenlő arányban terhelik; ennélfogva az alsóbirósági ítéleteket ezzel a rendelkezéssel, valamint azzal is kiegészíteni kellett, hogy a hagyaték egyenlő felerészen képezi a két örökösök hagyatékát. (Curia 1908. január 24. 2136/907. sz.)

*

101. Ha azon vagyon, melyből a törvényes osztályrész kiszolgáltatandó, özvegyi joggal van terhelve, az örökösök a törvényes osztályrésznek csak az özvegyi haszonélvezeti jog megszűnte után leendő kifizetésére kötelezhetőek. Az özvegyi jog megszorítását pedig a köteles részre jogosított leszármazók csak az ideiglenes tk. szabályok 16. §-a esetében kérhetik. (Curia 1908. január hó 30-án. 1890/907. sz.)

*

102. A hitbér elsősorban a szerzeményi vagyomból lévén kielégítendő, ha az eskü által a hitbér összegével felérő, vagy azt túlhaladó szerzemény létele bizonyítást nyer, a szerzeményből elsősorban a hitbér fedezendő és csak az esetleg fennmaradó szerzeményi érték illeti meg felperest hitvestársi öröklés címén. Ha azonban a hitbér a szerzeményből nem elégíthető ki, kielégítendő az öröklött vagyomból, melynek 21,000 K-ban a 2. és 3. r. alperesek birtokában létele feltétlenül megállapítandó volt, mert az okiratokkal bizonyított adásvételi szerződések az örökösök halálát megelőzően csak 8 nappal jöttek létre, mégis az azokban kitüntetett vételárból örökösökre eső 21,000 K az örökösök hagyatékában részben sem volt feltalálható, következően annak kifizetése valószínűnek már ezért sem tekinthető, de különben is az örökösök a 2. és 3. r. alperesként perben álló vevőkkel oly közeli rokonságban volt, hogy a vételár kifizetésének az okiratokban foglalt elismerése felperessel szemben bizonyítékul el nem fogadható. (Curia 1907. november 13. 10787/1906. sz.)

*

103. Minthogy az id. törvk. szab. 13. §-a által visszaállított magyar törvény, jelesen a HK. I. 18. cz. szerint nemeseknél a nő közszerzőnek nem tekintetett, az ingatlan jutalékok csupán azért, hogy a felperes és örökösök közti házasság tartama alatt szerzették, közszerzeménynek nem minősíthetők.

Nem állja útját annak, hogy felperes közszerzeményi igényével elutasítsassék, hogy örökösök a felperesseli házasság tartama alatt úrbéri természetű ingatlanokat szerzett; mert azok kivétel nélkül az id. törvk. szab. hatálybalépte után szerzettettek, az id. törvk. szab. 3. §-a által pedig a javak jogi természete között korábban létezett különbség megszüntetett, az 1840:VIII. t.-cz. 19.

§-ának idevonatkozó rendelkezése többé hatályban levőnek nem tekinthető. (Curia 1907. november 19. 9701/1906. sz.)

*

104. Kitagadottnak nem tekinthető a gyermek, ha a szüle a végrendeletben anélkül, hogy gyermekéről megemlékezett volna, minden vagyonát másnak hagyta, hanem a kitagadás érvényességéhez szükséges, hogy a szüle gyermekét kifejezetten kitagadja és a kitagadás okát a végrendeletben megemlítsse.

Az állandó gyakorlat szerint az örökösök a kötelesrésztre jogosítottal szemben más kitagadási okot nem érvényesíthetnek, mint amelyet maga a vagyonról intézkedő szüle érvényesíteni kívánt. Ezekből önként folyik az, hogy a szüle részéről a vagyonnak élők közt történt átruházása esetében sem tekinthető a gyermek kitagadottnak amiatt, mert a szüle az átruházás idejében bírt minden vagyonát harmadik személynek ajándékozta; folyik továbbá az, hogy a megajándékozott csupán az ajándékozási szerződés alapján a kötelesrésztre jogosítottal szemben kitagadási okot sikeresen nem érvényesíthet. (Curia 1908. január 23. 7675/907. sz.)

*

105. A házasság tartama alatt szerzett javakból az egyik házastársat, közszeremény címén megillető vagyonérték nem szavatol a másik házastársra a házasság megkötése előtt hárult olyan külön vagyonérték, amely a házasság megkötésekor már nem volt meg, a házastárs tehát a házasság alatt szerzett vagyonból a közszeremény kiadását a másik házastársra a házasságkötés előtt hárult, de az egybekeléskor már meg nem lévő külön vagyonra való tekintet nélkül igényelheti s az ilyen külön vagyon értékéért a házasság alatt szerzett vagyonnak csak az a része szavatol, amely a külön vagyonnal bírt házastársra esik. (Curia 1908. április 3-án. 2434. sz.)

*

106. Az 1898: XII. t.-cz. sehol sem tartalmaz oly rendelkezést, mely által az 1885: XXIV. t.-cz.-nek az öröklés rendjét szabályozó intézkedései megváltoztattak volna. Az 1885: XXIV. t.-cz. 25. §-a értelmében a házközösség megszüntetésekor az atyának és a tőle származó gyermekeknek az atyja tulajdonába átadott jutalékára csak ezen gyermekeknek és netán később születendőnek, esetleg ezek leszármazóinak van kizárólagos örökösödési joga; ellenben azokat a gyermekeket, kik a házközösségnek megszüntetésekor annak tagjai már nem voltak, az apa után törvényes örökös rész nem illeti. (Curia 1908. január 25. 2558/1907. sz.)

*

107. A magyar törvények és törvénykezési gyakorlat szerint csak az apa és ennek netán létező többi leszármazói jogosultak a gyermek, illetve a testvér törvénytelen születését kimondatni a csa-

ládi név, vagy családi vagyon érdekében, de más nem s így a későbbi feleség sem. Az örökhagyó és neje alperes közt Newyorkban 1891-ben létrejött házassági szerződést azonban érvényesnek kimondani s ezzel a felperesek örökösödési igényét a kötelesrésztre korlátozni kellett, mert a szerződés tartalmából s annak ama rendelkezéséből, hogy az átruházó N. L. összes ingatlanaira nézve megengedi nejének az alperesnek, hogy szükség csetén a tulajdonjogot a saját nevére, még az átruházónak életében is, bekebeleztesse, megállapítható, hogy az örökhagyó neje részére nemcsak az élteben való haszonélvezeti jogot, hanem az ingatlanok tulajdonjogát és az ezekkel egy tekintet alá eső ingókat, mint az ingatlanok gazdasági felszereléséhez tartozó tárgyakat is átruházta s így azt halálesetre is érvényesnek kellett tekinteni.

Ezen okirattal szemben tehát a felpereseket, mint az örökhagyó törvényes leszármazóit csupán az a jog illeti meg, hogy az ingyenes átruházással megsértett kötelesrésztük kiadását a megajándékozott alperestől követelhessek, amely igényük mint kisebb, az egész hagyaték iránt támasztott igényükben befoglaltnak tekinthető. (Curia 1907. május 31. 6817/1907. sz.)

*

108. A házassági viszonyból származó jogoknak s így a hitbér iránti követelésnek alapja a házastársak életközössége s a házastársi kötelességek teljesítése lévén, ha a nő, férje hibáján kívül, az életközösséget megszakítja s ezáltal házastársi kötelességeit megszegi, az említett jogokra nem tarthat igényt. Azok a tények, hogy a felperes a férjét folytonosan szidalmakkal illette, ellene becsületét mélyen sértő durva kifejezéseket használt, alkalmasak ugyan a házastársi kötelességek súlyos megsértésének és annak megállapítására, hogy az örökhagyó az életközösséget felperes túrhetetlen magaviselete miatt jogos okból szakította meg s ekként a különélés ténye a felperes terhére esnek; ámde eme tények csak mint szándékos cselekmények, tehát csak az akarat szabad elhatározását gátló körülmények fenn nem forgása esetén vehetők döntőleg figyelembe. Habár az igazságügyi orvosi tanács véleménye szerint az a körülmény, hogy a most elmebeteg felperes a felsorolt tények elkövetésekor is elmebetegségben szenvedett, meg nem állapítható, mivel azonban a vélemény szerint a felpereséhez hasonló elmebetegség (hypomániás izgalom) degeneratív alapon terhelt egyéneknél lép fel s a relative egészséges állapotban is vitássá teszi az elhatározási képességet, a felperes által elkövetett sértések a felperes terhére eső olyan szándékos cselekményeknek, melyek a házassági viszonyból eredő jogok érvényesítését kizárnák, nem tekinthetők. (Curia 1907. november 13. 10787/906. sz.)

*

109. A tulajdonostársak mindegyike, ellenkező megállapodás hiányában jogosítva van a természetben célszerűen fel nem oszt-

ható ingatlannak árverés útján való eladatását kérelmezni, amennyiben az árverést valamely törvényes ok nem gátolja. Az alperes részéről felhozott az a körülmény pedig egymagában, hogy közte és a felperes közt a házassági viszony azidő szerint még fennáll, a felperes keresetének elutasítására törvényes indokul nem szolgál, mert a házasság tartama alatt a házastársak mindegyikét csupán a közszerzemény megosztása iránti kereseti jog nem illeti meg. Jelen esetben azonban nem erről van szó, mert ha elfogadhatnák is az, hogy a kereseti közös ingatlan a peres házastársak közös szerzeménye, minthogy a közszerzeménynek a házasság fennállása alatt közös megegyezéssel való megosztása nincs kizárva s a közszerzeménynek ily kölcsönös beleegyezésen alapuló megosztása forog fenn akkor, ha, mint ez esetben is, már a szerzés alkalmával felerészben a férj, felerészben pedig a nő nevére kebeleztetik be a tulajdonjog, kétségtelen, hogy az ilyképen minden egyes házastárs külön vagyonává vált jutalék felett mindkét tulajdonos, már a házasságnak bírói ítélettel való felbontása előtt is, a tulajdonjogból folyó minden jogát szabadon gyakorolhatja, tehát a tulajdonközösségnek megszüntetését is szorgalmazhatja, (Curia 1908. január 23. 2974/1907. P. sz.)

*

110. Habár a háztartás költségeit az arra vagyoniilag képes férj tartozik viselni és a nő által a közös tartás céljaira megrendelt árúk rendszerint a férj nevében és annak terhére vásároltának vélelmezendők, nincs kizárva annak a bizonyítása, hogy a bevásárlást a nő saját nevében tette, amely esetben a vételi ügyletre vonatkozó általános szabályok szerint a vele ügyletet kötő féllel szemben, mint szerződő fél maga, ő is közvetlenül felelős. (Curia 1908. február 28. 1931/1907. P. sz.)

*

111. Tekintve, hogy magában a kötelezvényben a lejárat előtti visszafizetés esetére stornódíj kikötve nem lett s hogy nem tekintendő szerződési kikötésnek az a körülmény sem, hogy a zálogjogi bekebelezés a fennebb jelzett módon eszközöltetett, ezt a kifejezett kikötést pedig az a körülmény, hogy a felperes magát az alperes alapszabályainak általánosságban alávetette, nem pótolja, mert az alapszabályoknak idézett intézkedése csak abban az esetben kötelezné a felperest, ha bizonyított volna, hogy ő az alapszabályok vonatkozó rendelkezését a kötelezvény aláírásakor ismerte; tekintve továbbá, hogy nem igényelheti alperes a követelt stornódíjat az általa vitatott szokásjognál fogva sem, mert oly kereskedelmi szokást, amely a hitelezőt feljogosítaná arra, hogy az adóstól a törlesztéses kölcsön időelőtti visszafizetése esetében kikötés nélkül egy bizonyos stornódíjat követelhetne, nemcsak hogy nem igazolt, de sőt úgy a meghallgatott szakértők többsége, mint a budapesti kereskedelmi és iparkamara is azt igazolták, hogy ily

szokás nem áll fenn; tekintve végül, hogy ami pedig az utolsó sorban felvetett azt a jogalapot illeti, hogy az alperes jogosítva volt a törlesztési kölcsön időelőtti visszafizetése által szenvedett kára fejében a felszámított 3% stornódíjat a felperestől követelni, való ugyan, hogy az évek hosszabb sorára, jelesen jelen esetben 50 évre nyújtott jelzálogi törlesztéses kölcsönnek az adós részéről lejárat előtt való felmondása és visszafizetése a kölcsönszerződés időelőtti felbontásának jogi hatályával bír és hogy a kamatozó törlesztéses kölcsönöknél a kamatláb koronkénti megváltoztatása, vagyis annak csökkenése, vagy emelkedése a szerződő felek mindegyikének anyagi érdekeire befolyással lehet s hogy ekkép a hitelező a kölcsöntökének a lejárat ideje előtti visszafizetése esetében rövidséget szenvedhet, mindazonáltal alperes a kölcsönnek lejárat előtti visszafizetése következtében szenvedett tényleges kárát ki nem mutatta, mindezeknél fogva a stornódíjhoz való igény megállapítható nem volt. (Curia 1908. márczius 26. 2794. sz.)

*

112. A bírói letétek elfogadásával a letétpénztárt fenntartó kir. kincstár és a letétre jogosított közt lényegében letéti szerződés jön létre s ennek folytán a kir. kincstár felelős azért, hogy a letét az arra jogosultnak szolgáltatassék ki. (Curia 1907. december 27. 220/907. sz.)

*

113. E. H. közadós tartozásának biztosítására a közjegyzői okirat 3. pontjában összeírt borokat kötötte le alperes részére kézi zálogul és ezeket az alperes nevében ennek képviselője: Sz. S. az okirat 7. pontja szerint úgy vette birtokba, hogy kezét a hordókra egyenként rátette. A borok azonban tovább is lepecsételtenül a közadós pinceszében maradtak.

Minthogy pedig itt nem egész borrhaktár, hanem egyedileg meghatározott borral telt hordók ígértettek kézi zálogul, az alperes az osztrák polg. törv. kv. 451. §-a értelmében csak úgy szerezte volna meg a zálogjogot, ha a borokat tényleges őrizete alá vette volna, ami az előadottak szerint nem történt. A most említett tényleges átadást nem pótolja, az ingó kézi zálognak kézzel van érintése; mert ez sem az osztrák polg. törv. kv. 312. §-ának, sem 452. §-ának nem felel meg, oly zálogtárgyakról lévén szó, melyek kézzel átadhatók. (Curia 1908. márczius 10. 908/v. sz.)

*

114. A kereseti váltóban a rendeltvényes az illető személy vagy cég nevének kitétele nélkül „saját rendeletére“ kifejezéssel van megjelölve. Ezt a kifejezést az intézvényezetthez szóló felhívás ama tartalmával: „fizessen Ön ezen első váltónál fogva“ egybevetve és összefüggésbe hozva, annak nyelvtani értelme szerint a fizetésnek az intézvényezett „saját rendeletére“ kell történni, vagyis

a fennforgó esetben a kereseti váltó rendeltetésének az intézményezett tekintendő, de mindenesetre kétséges, hogy aziránt, hogy a rendeltetésnek a kibocsátó avagy az intézményezett tekintendő-e. Minthogy azonban, ha az idegen váltóban a rendeltetés egyúttal intézményezett is, abban az esetben a V. T. II. fejezetének megfelelő idegen váltó nem keletkezhetik, mert a V. T. csakis a kibocsátó saját rendeltetésére, vagy harmadik személy rendeltetésére kiállított váltót ismer, minthogy továbbá, ha magából a váltóból kitűnőleg, valamelyik lényeges kellék eredetileg érvénytelen, vagy kétséget fennhagyó alakban töltetett ki, úgy tekintendő, mintha az a lényeges kellék hiányoznék és minthogy ezek szerint a kereseti váltó a jelenlegi tartalmában a V. T. 3. § 3. pontjában előírt lényeges kelleket magában nem foglalja és minthogy végül a V. T. 6. §-ában foglalt jogszabály szerint: oly okiratból, melyben a váltó lényeges kellekének (3. §) valamelyike hiányzik, váltójogi kötelezettség nem származik, ennél fogva a felperes keresetét — a váltóeljárást szabályozó igazságügyministeri rendelet 4. §-a értelmében — az elsőbíróság hivatalból visszautasítani tartozott volna. (Curia 1907. december 24. 165. sz.)

*

115. Helyesen értelmezte a másodbíróság a szerződésnek 13. pontját akképen, hogy aszerint a szerződő felek a gyógyszerár személyes üzleti jogának nem a szerződés szavai szerinti „adás-vételét“, hanem a törvény által megengedett „átruházását“ czélozták. Az 1876. évi XVI. t.-cz. 131. és 132. §-ai és az 1883. évi 22370. számú belügyministeri rendelet 12. és 13. §-ai nem tartalmaznak tiltó rendelkezést abban a tekintetben, hogy abban az esetben, ha a gyógyszerár tulajdonosa a gyógyszerár személyes üzleti jogának átruházására nézve mással megállapodásra jutott és a tulajdonos halála után annak özvegye és örökösei, illetve az utóbbiak nevében az illetékes gyámhatóság a volt tulajdonos által czélba vett átruházáshoz hozzájárulnak, a jogosítvány adományozására hivatott belügyminister azt a jogosítványt, amely a volt tulajdonos és özvegye, illetve örököseinek hozzájárulása következtében adományozhatóvá lett, pályázati hirdetmény kibocsátása nélkül és annak a törvényes minősítéssel bíró egyénnek adományozza, akinek a volt tulajdonos, vagy annak özvegye, illetve örökösei a gyógyszerár személyes üzleti jogát átengedték és így a szerződés 13. pontjában foglalt megállapodás teljesítése törvénybe ütköző, vagy feltétlenül lehetetlen nem lévén, ez a megállapodás egyedül amiatt, hogy a volt tulajdonos elhalt, hatályát nem veszítette. (Curia 1908. márczius 6. 888/P. 1907. sz.)

*

116. Az 1881 :LX. t.-cz. 174. §-a csak a végrehajtási eljárás szempontjából szabályozza azt, hogy meghatalmazott által történt árverési vétel esetében ki tekintendő vevőnek s így az árverési

vevő és meghatalmazója közt fennforgó jogviszony s a köztük létesült megállapodások s azok harmadik személyekre való érvényességének megbírálásánál az általános magánjogi szabályok az irányadók. Ha az árverési vevő az ingatlant egy harmadik személy megbízásából, annak részére vette, azt neki azonnal átadta s a nyilvánkönyvi átíratásra is kötelezettséget vállalt: a magánjog szabályai szerint a megbízó harmadik személy az ingatlan jogszerű tulajdonosa és vele szemben az, ki az említett körülményekről tudva, az ingatlant az árverési vevőtől megvette, jóhiszemű szerzőnek nem tekinthető. (Curia 1908. január 7. 710/907. sz.)

*

117. Ha a nő szülei a házukba beházasodott vejükre és leányukra a régi házuk eladásából befolyt vételáron vett új ház egy-egy negyed részét ajándékképen átíratják abból a czélból, hogy leányukkal és vejükkel holtukig közös háztartásban éljenek: a vő nincs jogosítva arra, hogy neje szüleinek azt a czélzatát, hogy maguknak a vett házban gyermekeikkel (leányukkal és vejükkel) közös lakhelyet biztosítsanak, meghiusítva, az ingatlanra nézve a vagyonszereplőnek árverés útján való megszüntetését kérje. (Curia 1908. január 28. 2994/907. sz.)

*

118. Abból a tényből, hogy J. I. a saját és gyermekei részére 32 év tartamára kikötött visszavásárlási jog fenntartásával adta el az alpereseknek a kereseti ingatlanokat, okszerűen következik, hogy a felperesek, mint az időközben elhalt eladónak gyermekei, a 32 éven belül jogosultak a visszavásárlási jog igénybevételére, mert nincs oly tiltó jogszabály, amely kizárná a visszavásárlási jognak harmadik személy javára kikötését. (Curia 1908. márczius 6-án. 1663/1907. P. sz.)

*

119. A zálogjog előjegyzésére irányuló keresetek felett, ha azok egyszersmind a követelés behajtására irányozva nincsenek, az 1868 :LIV. t.-cz. 44. §-a értelmében az a telekkönyvi hatóság ítél, amelynél az előjegyzés történt és ettől az illetőségtől az idézett törvény 53. §-a értelmében eltérésnek helye nincs, az 1881. évi LIX. t.-cz. 6. §-a pedig, mely az ingatlan vagyona vonatkozó dologi jogok érvényesítését czélzó keresetekről szól, az 1868. évi LIV. t.-cz. 44. §-át érintetlenül hagyta. (Curia 1908. márczius 12. 1017. sz.)

*

120. Az arányosítási ügyek keretébe tartozó kérdésekben az eljáró bíró előtt létesült a gyámság és gondnokság alatt álló birtokosok anyagi érdekeit érinthető egyezség joghatályosságához az árvaszék hozzájárulása egyáltalán nem szükséges és az árvaszéknek nincs jogszerű igénye arra, hogy neki az egyezséget elfogadó határozatok kézbesíttessenek, mert az arányosítást és az arányosí-

tási ügyekben követendő eljárást külön törvények és törvényerejű rendeletek szabályozzák, miből önként következik, hogy az arányosítási ügyek keretébe tartozó kérdések az arányosításra vonatkozó anyagi és alaki jogszabályok alapján döntendők el. (Curia 1908. márczius 24. 12/1908. urb. sz.)

*

121. Igaz ugyan, hogy jogszabály szerint a szolgálommal terhelt épület elenyésztével a szolgálmi jog gyakorlása is szünetel, minthogy a haszonélvező az elenyésztett épület felállítására nem kötelezhető, felperest azonban a per tárgyává tett ingatlan osztatlan $\frac{1}{3}$ -ának haszonélvezete illetvén meg, annál a jogszabálynál fogva, hogy ha a szolgálommal terhelt telekre új épület emeltetik, a haszonélvezőnek szolgálmi joga újra feléled, felperes jogszerűen követelheti, hogy alperesek eltűrjék, hogy az előbb élvezett szolgálmi jogát az ujonnan épített lakházban is gyakorolja. (Curia 1908. márczius 24. 6779. sz.)

*

122. A peres felek közt ingatlanon (házon) fennálló tulajdonközösségnek birói árverés útján leendő megosztására irányuló kéréssel szemben alperest terheli a bizonyító kötelesség arra nézve, hogy az ingatlan természetben felosztható olyképen, hogy mindenik rész önálló jószágtestet alkosson. (Curia 1907. november 8. 6153/906. sz.)

Adó- és illetékügyek.

(A m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának határozatai.)

123. A részvénytársaság által kibocsátott új részvények után a felektől beszedett kamatok a társaság üzleti adójának megállapításánál a nyers jövedelemből le nem vonhatók. (19105/1907. P. sz.)

*

124. Egyes okiratok bélyegmentességének előzetes kimondása iránt érvényesített panaszok elbírálására a magyar királyi közigazgatási bíróság hatásköre ki nem terjed. (20705/1907. P. sz.)

*

125. A felvett hivatalos lelet s a felebbezésben kifejtettek alapján nem vitás, hogy a leletezett óvási jegyzőkönyvet tartalmazó könyv ívbélyegezése akként történt, hogy a királyi közjegyző a használt papíriveknek 2640 □ centiméter térmértékét vette alapul s ezen mérethez képest tett minden ívre 10 fillér bélyeget, holott a szóban forgó óvási könyv alakjához képest a létező minden négy oldal egy-egy ívet képez s a 10 fillér ívbélyeg ehhez képest rovandó le, mert az ill. dijj. 65. tétele g) pontja 1-ső bekezdésének tartalma nem hagy fenn kétséget aziránt, hogy itt maga a létező, illetve használatban lévő könyvalaknak megfelelő mindenkori ívei, nem

pedig 2640 □ centiméter használt papir nagyság jó tekintetbe; kétségtelenül kitűnik az ezen törvényhely 2-ik és 3-ik bekezdéseiből, mely szerint a használt papírivek □ centiméter szerinti nagysága csak akkor jó számításba, ha a használt papir meghaladja már a 2640 □ centiméter térmértéket s ekkor már az illetékszabályok 45. §-a szerinti kiszámítás alkalmazásával nem 10, hanem 20, illetve 30 fillér rovandó le a használt papir nagyságának megfelelően. Eszerint a 6546/904. szám alatt hitelesített óvási könyv 42 íve után 10 fillérével 4 korona 20 fillér és a 4213/903. szám alatt hitelesített óváskönyv 6 íve után 60 fillér egyszeres illeték helyesen iratott elő. Eme 48 ívből csupán 23 ív után követeltetik felemelt illeték, mert az ezen íveken történt bejegyzések olyan időre esnek, midőn költségvetési vagy felhatalmazási törvények állottak hatályban, ámde a felemelt illetékek az ill. szab. 106. §-a alapján való előírása nem jogos, mert ez a törvényhely az óvási jegyzőkönyvet tartalmazó könyvről nem szól, jöllehet ez taxative felsorolású, a felemelt illeték tehát a jegyzőkönyvekre vonatkozó 104. §-a alapján rovandó ki az illetékszabályzatnak s így 4 korona 20 fillér és 60 fillér egyszeres és a 2 korona 30 fillér alapul vételével 6 korona 90 fillér felemelt, összesen tehát 11 korona 70 fillér bélyegilleték fizetésére volt a panaszos, a panasznak részben helyet adva, kötelezendő. (14915/1907. P. sz.)

*

126. Midőn az örökgyóhoz oldalági vagy nem rokon örökösök az ingó és ingatlanból álló adóssággal túlterhelt hagyatékot az összes adósságok kifizetésének átvállalása mellett veszik át: a 4^{30/0}-tőli illetéket nem az összes elvállalt terhek összege után, hanem a fedezetet nem nyert hagyatéki tehernek csak attól az aránylagos része után kötelesek fizetni, amely az ingatlan értékére esik. (15600/1907. P. sz.)

*

127. Ha alakulóban levő részvénytársaság javára egy harmadik személy ingatlant vásárol és azt a részvénytársaság megalakulása után elfogadja, vételi illeték csak egyszer írható elő. (3267—1907. P. sz.)

*

128. A megleletezett óváskönyvön az egyes ívekre járó 10 koronás bélyeg a könyv első lapján az 1903. évi december hó 4-én felragasztatott. Ez a szabálytalanul felragasztott bélyeg a panaszostól követelt 10 korona egyszeres illetékbe betudandó, tehát e czímen a 10 korona panaszolt illeték törlésbe volt hozandó. A kir. pénzügyigazgatósági végzés amaz indoka, hogy a szabálytalanul felragasztott bélyeg betudása csak a felemelt illetékbe történhetik, helyet nem foglalhat, mert ha a királyi kincstár a fennálló törvények alapján valamely szabálytalanul felhasznált bélyegjegyet nem létezőnek tekint, ebből önként folyik a félnek az a joga, hogy az

általa felhasználta, de nem létezőnek tekintett bélyeg értékének megtérítését igényelhesse, illetve hogy az a tőle követelt illetékbe beadassék, minthogy a beadás nem más, mint a tartozatlan lerovás megtérítése, már pedig nyilvánvaló dolog, hogy valamely lerovás tartozatlan volta nem tehető attól a körülménytől függővé, hogy az adott esetben a felemelt illeték elévült-e, vagy nem. Különben is általános jogelvként áll fenn, hogy súlyosabb beszámítás alá esik az, ha valaki bélyeglerovási kötelezettségének egyáltalában nem tesz eleget, mint aki a bélyegét szabálytalanul rója le. Ez az elv érvényesül az illetéktörvényekben is, nevezetesen az 1881. évi XXVI. törvénycikk 7. §-ában, mely szerint az I. fokozatú váltóbélyeg lerovásának elmulasztása 50-szeres, szabálytalan lerovása pedig csak 10-szeres felemelt illetékkel van sújtva. Már pedig a királyi pénzügyigazgatóság álláspontjának elfogadása esetében súlyosabban bünhődnek az, aki bélyegkötelezettségének szabálytalanul tesz eleget, mint aki egyáltalában eleget nem tesz. Mely indokokból az ítélet rendelkező része értelmében kellett határozatot hozni. (25786/1907. P. sz.)

Lapszemle.

A közjegyzői okirat alapján elrendelt végrehajtás elleni felfolyamodás lehetőségének kérdését tárgyalja *dr. Fejér Ottó* a „Jogtudományi Közlöny“ f. évi 14. számában. A budapesti kir. ítéletáblának állandó gyakorlata szerint „a közjegyzői okirat alapján elrendelt végrehajtással okozott jogsérelem az 1874: XXXV. t.-cz. 113. §-a szerint csupán kifogással orvosolható, amiből következik, hogy a végrehajtást elrendelő végzés ellen a felfolyamodás törvény által kizárható“. Ezt mondotta ki a budapesti tábla legutóbb 11435/907. sz. határozatával egy oly esetben is, midőn a közjegyzői okirat alapján a végrehajtás elrendeltetvén, kitűnt, hogy a végrehajtást szenvedett időközben elhalt, a végrehajtás tehát a végr. törv. 14. §-a értelmében nem ellene, hanem örökösei ellen lett volna elrendelendő. Miután pedig az 1874. évi XXXV. t.-cz. 113. §-a *a)–f)* alatt taxative sorolja fel azon eseteket, melyekben kifogásokkal lehet élni a közjegyzői okirat alapján elrendelt végrehajtás ellen és ezen felsorolásban a fenti eset elő nem fordul, a tábla álláspontjából az következik, hogy a sérelem orvoslása egyáltalán ki van zárva nemcsak a fenti konkrét esetben, hanem például ki volna zárva abban az esetben is, ha a végrehajtást egy,

a közjegyzői okiratban megnevezett adóssal azonos nevű, más egyén ellen rendelik el; ki volna zárva, ha a végrehajtást nagyobb összeg erejéig rendelik el, mint amilyenről a közjegyzői okirat szól; ki volna zárva, ha a bíróság a végrehajtató kérelmén túlterjeszkedik stb. A legutóbbi lehetőség egyik esetében (a bíróság nagyobb összeg erejéig rendelte el a végrehajtást, semmint végrehajtató kérte) a kolozsvári kir. tábla ki is mondotta: „... a sérelem az 1874. évi XXXV. t.-cz. 113. §-ának *a)–f)* pontjai alapján emelhető kifogással orvosolható nem lévén, *ebből és a dolog természetéből* is következik, hogy az ... az 1881. évi LV. törvénycikkben szabályozott fölebbvitel útján orvosolható“, (1896. október 20. 2828. sz.)

Az 1874. évi XXXV. t.-cz. 112. §-a közjegyzői okirat alapján elrendelt végrehajtás esetén az eljárásra vonatkozólag a következőképpen rendelkezik: „A kérvény beadása, valamint a végrehajtás elrendelése s a további eljárás — amennyiben a jelen törvény eltérőleg nem rendelkezik — a polgári törvénykezési rendtartás szabályai szerint történik“. S rögtön utána a 113. §: „A kötelezett fél kifogással élhet az elrendelt végrehajtás ellen: *a)* ha ...“ Következik *a)–f)* pontok alatt az eseteknek *taxativ* felsorolása. Amiből a törvényt magyarázó legegyszerűbb szabályai szerint következik, *először*: hogy kifogással épen csak az *a)–f)* pontokban felsorolt sérelmeket lehet orvosolni, minden más esetben a kifogás ki van zárva; *másodszor*: hogy az *a)–f)* pontok alatt nem említett sérelmek esetében az általános szabályok szerint felfolyamodással kell a végrehajtást elrendelő végzést megtámadni.

*

Az ingó jelzálog kérdésével foglalkozik *dr. Schwarz Gusztáv* egyetemi tanár a „Jogállam“ f. évi 4. számában. Mai jogunk az ingó zálogot csak a kézi zálog formájában ismeri és a magyar polgári tkv. tervezete szerint is az ingó dolgon való zálogjog szerzéséhez szükséges, hogy az a hitelezőnek zálogul birtokba adassék (802. §). Ez a rendelkezés „további indokolást nem igényel“ mondja az Ind. II. kötet 308. l., pedig tényleg az ingó jelzálog követelménye napjainkban mind sűrűbben jelentkezik. Elsősorban a mezőgazdaság érdekképviselői reklamálják azt. A mezőgazda ma a lábön álló termést kénytelen poton áron eladni, mert zálogelőleget nem vehet reá fel, ép úgy baromállományát, készleteit reálhitel alapjául fel nem használhatja. Ugyanez áll a

kereskedő árúraktárára, az iparos üzemberendezésére stb. A svájci ptkv. (890. §) már számolt az élet követelményeivel és megengedi, hogy állatok, készletek, árúraktarak, nyerstermények, ipari és mezőgazdasági felszerelések stb. a felállított községi lajstromokba való bevezetés mellett a dolgok átadása nélkül elzálogosíttassanak. Tény az, hogy az adós birtokában hagyott ingó dologon szerzett zálogjognak abszolút, vagyis harmadik jóhiszemű személylyel szemben is — aki a dolgot a birtokostól tulajdonul megszerzi — érvényesíthető hatályt a forgalom biztonsága érdekében tulajdonítani nem lehet. Ámde ha a hitelező megbízik az adósban, hogy a jelzálogul lekötött dolgot elidegeníteni nem fogja, aminek az utóbbira nézve úgylis büntetőjogi következményei vannak, miért kellessen kizárni, hogy a hitelező a jelzálogi biztosítékkal, ha akarja, beérhesse? Azért, mert jelzálog által ingón abszolút hatályú zálogjogot nem lehet szerezni, nem kell őt megfosztani minden biztosíték lehetőségétől azokban az esetekben, amikor a reálhitalre felhasználható dolgoknak a hitelező birtokába való bocsátása ki van zárva akár azok természeténél fogva (pl. függő termés), akár azért, mert azokat az adós üzletében, iparában, gazdaságában nem nélkülözheti. Az ingó dologon való jelzálog nem védi meg ugyan a hitelezőt 3-ik jóhiszemű személylyel szemben, aki a dologon tulajdont vagy kézi zálogot szerez, de megvédi őt elsősorban az adós ellen a büntetőjogi sanctio útján, különösen pedig az adós végrehajtható hitelezőjével, a foglalás és a csőddel szemben, melyek ellen igény- vagy visszakövetelési perrel élhet. A relativ hatálylyal felruházott ingó hypotheka tehát egyrészt a jóhiszemű forgalom szempontjából aggálytalan, másrészt mégis lehetővé teszi a reálhital igénybevételét oly személyek által is, akiknek ingatlanuk nincsen. A mi jogunkban fennálló és a magyar ptkv. tervezete által fentartatni szándékolt tilalmon az élet úgylis kerülő utakon túlteszi magát. Elég a hitelösszeg fejében történő eladásokra utalni, melyek kapcsán az eladott dolgok egyúttal az eladó adósnak bérletbe adatnak, fizetvén ő bér címén a hitelösszeg kamatait és szerepelvén visszavásárlási vételár gyanánt a hitelösszeg. Ugyanily célra szolgál a hitelezett vételár biztosítására szolgáló tulajdonfentartás stb. Az optkv. 452. §-a megmutatja a módját annak is, hogy mikép biztosíthatja magát a jelzáloghitelező 3-ik ügyleti szerzőkkel szemben is. Ha ugyanis az adós birtokában hagyott tárgyakat oly jellel (felirat, pecsét) látja el, mely az elzálogosítást

nyilvánvalóvá teszi, akkor a 3-ik személy a maga jóhiszemére többé nem hivatkozhatik. (Jelképi átadás.) Nincsen tehát ok, hogy új polgári törvénykönyvünk az ingó jelzálog intézményét el ne ismerje, külön törvények feladata lévén, különösen a mezőgazdasági ingó reálhital fejlesztésére, a községi lajstromokat a svájci mintára behozni; mezőgazdasági warrantkibocsátással foglalkozó intézeteket létesíteni, melyek a gazda birtokában hagyott függő termésre, marhaállományra stb. adandó előlegek nyújtásával foglalkoznának.

Ministeri rendeletek.

Szerencsen új kir. közjegyzőség rendszerezése. Az 1874:XXXV. t.-cz. 5. §-ában nyert felhatalmazás alapján az 1874. évi december hó 17-én 4164. szám alatt (R. T. 182. sz.) kiadott igazságügyministeri rendeletnek módosításával a sátoraljaujhelyi kir. törvényszék kerületéhez tartozó szerencsi kir. járásbiróság területére Szerencs székhelylyel külön kir. közjegyzőséget rendszerezitek, amely a kassai kir. közjegyzői kamarához fog tartozni.

E rendszerezés következtében a kir. közjegyzőségnek hatásköre a jelen rendelet hatálybalépte napjától kezdve a tokaji kir. járásbiróság területére szorítkozik.

A jelen rendelet 1908. évi június hó 1-én lép hatályba.

E napig a szerencsi kir. járásbiróság közjegyzői megbízásait a tokaji kir. közjegyzőnek adja ki. (M. kir. igazságügyminister 1903/1908. I. M. sz. rendelete. 1908. márczius 19.)

*

Az ev. ref. egyház, illetőleg vallás elnevezésének megváltozása. Az 1904. évi második budapesti országos református zsinat az általa alkotott törvényekben úgy az ev. ref. egyházat, mint az ev. ref. vallást „református“-nak nevezi.

Ezen elnevezést elfogadja az 1907. évi február hó 14-én kelt ama legfelsőbb elhatározás is, amelylyel a fennebb jelzett zsinati törvények jóváhagyatnak és megerősítetnek. Ehhez képest az ev. ref. egyház és vallás hivatalos elnevezése ezentúl nem „evangélikus református“ hanem „református“. A m. kir. igazságügyminister úrral egyetértőleg elrendelem tehát, hogy az anyakönyvi eljárásban az evangélikus református vallás ezentúl „reformátusnak“ neveztessek.

A „református“ vallás az anyakönyvi bejegyzésekben röviden „ref.“-nek írható. (M. kir. belügyminister 1865/IV. b. 1908. B. M. sz. körrendelete 1908. január 10.)

*

A külföldön kötendő házasságok kihirdetése alól kért felmentések megadása és felterjesztése. Az igazságügyminister úr arról értesített, hogy némely törvényhatóság első tisztviselője a házasság kihirdetése alól az 1894. évi XXXIII. t.-cz. 57. §-a alapján adott felmentéseket késedelmesen, néha többet összegyűjtve, tömegesen terjeszti fel, minek következtében a tanusítványok kiadása gyakran késedelmet szenved. Ezenfelül fordulnak elő oly esetek is, hogy a felmentések a házasulók neve, születési helye és ideje stb. tekintetében téves adatokat tartalmaznak és a felmentések nem a 20,000/1906. I. M. számú Házassági Utasítás 49. §-ában előírt 10. számú minta szerint állítatnak ki. Sőt némely törvényhatóság első tisztviselője szem elől tévesztve az idézett Házassági Utasítás 45. §-át, a felmentést kiállítja, habár az érdekelt felek a házasság törvényszabta kellékeinek igazolására szükséges minden iratot, különösen a kiskorú házasuló beleegyezésre jogosult szülőinek, vagy törvényes képviselőjének, illetőleg a gyámhatóságának beleegyezését be sem mutatták; végül pedig némely törvényhatóság első tisztviselője az érdekelt felek által az 1894. évi XXXIII. t.-cz. 57. §-ához képest kiállított nyilatkozatot, mely az idézett Házassági Utasítás 50. §-a szerint visszatartandó volna, szintén felterjeszti. Minthogy a házasság kihirdetése alól adott felmentésnek az a célja, hogy a házasulók a házasságot késedelem nélkül megköthessék és minthogy a hiányok pótlása mind a ministeriumnak, mind a törvényhatóságnak felesleges munkát okoz, a felek és a hivatali szolgálat érdekének megóvása végett a következőkre utasítom: A házasság kihirdetése alól az 1894. évi XXXIII. t.-cz. 57. §-a alapján történő felmentések megadása előtt az 1906. évi 20,000 I. M. számú Házassági Utasítás 45. §-ának szem előtt tartása mellett mindenkor pontosan állapítsa meg: vajjon a házasulók a házasság törvényszabta kellékeinek igazolására szolgáló összes iratot, különösen a kiskorú házasuló beleegyezésre jogosult szülőjének (törvényes képviselőjének) és a gyámhatóságnak beleegyezését bemutatták-e? (1894. évi XXXI. t.-cz. 8. és 9. §-ai.) Főleg figyeljen arra, hogy az osztrák honos házasuló kiskorú, ha törvényes atyja elhalt, anyjának beleegyezésén felül az osztrák általános polgári törvénykönyv 49. és 211. §-aihoz képest, az illetékes osztrák gyámhatóság által kirendelt gyámhátnak és ugyanazon gyámhatóságnak beleegyezését bemutatta-e? A törvénytelen származású osztrák honos kiskorú házasuló anyjának beleegyezésére nincs szükség, ehelyett az illetékes osztrák gyámhatóság által kirendelt gyámhátnak és ugyanezen gyámhatóságnak beleegyezése kívánandó be. A megadott felmentés esetén külön (nem pedig összegyűjtve) még a kiadás napján postára adandó. A fenmaradt készpénz nem postautalványon terjesztendő fel, hanem 2 korona értékű okmánybélyegben és postaérték-jegyekben, külön borítékban, az érték megjelölése mellett, a felterjesztett iratokhoz melléklendő. A felek által az 1894. évi XXXIII. t.-cz. 57. §-ához képest kiállított nyilatkozatot az idézett Házassági Utasítás 50. §-a szerint mindenkor visszatartandó. (M. kir. belügyminister 35102/1908. sz. körrendelete).

Közlemények.

Adatok a községi jegyzők magánmunkálataihoz. Az aradi ügyvédi kamara, rámutatva arra, hogy a községi jegyzőknek törvényesen megengedett magánmunkálatai mennyire károsak a nagyközönségre, közli, hogy a kőrösbányai kir. járásbiróság területén a községi jegyzők, ha az irástudatlan felek ajándékozási vagy tartozásért való átruházási ügyletet szándékoznak kötni, adásvételi szerződést készítenek, mert csak ilyen nyomtatványuk van. Nem egy perben tanuként kihallgatva, maga az illető jegyző vallotta ezt így, eskü alatt.

Kevés figyelemben részesült eddig, hogy a közigazgatásnak különösen egyik ága, — a gyámügyi közigazgatás szempontjából, — mennyire veszélyes a jegyzői magángyakorlat folytatásának megengedése. A községi jegyző, mint a községi előljáróság tagja, a gyámhatóságoknak törvényes segédszerve; tájékoztató, véleményező, végrehajtóközege, aki mint ilyen, a kiskorúak bárminemű ügyeivel szemben mint hatósági közeg szerepel. Egészen természetes, hogy ezen hivatása helyes betöltéséhez okvetlenül szükséges, hogy érdekeltsege minden oldalról ki legyen zárva. Mert csak úgy lehetséges az, hogy a gyámhatóságok, amelyek határozataik tekintélyes részében a községi jegyzők jelentéseit, információit, sőt véleményeit veszik alapul és irányadóul, ezekben a jelentésekben megbízzanak, azoknak mindenkor feltétlen hitelt adjanak. Ámde miként lehetséges ez akkor, amidőn a jegyzők praxist folytatnak, sőt a kiskorúakat érdeklő ügyek legtekintélyesebb részében a szerződéseket, beadványokat maguk a jegyzők készítik. Hogyan adhat az a jegyző tárgyilagos véleményt egy szerződés vagy osztályegyezség jóváhagyásához akkor, amidőn a szerződést ő készítette és amikor őt ezért honorálták; hogyan járhat el az a jegyző kellő szigorúsággal egy gyám számadásának véleményezésénél, amikor őt ezen ügyben talán bizonyos fokú jóindulat megszerzése végett kellően megfizették, stb. stb.? És vice versa hogyan adhasson egy jegyző objectív véleményt a mai helyzet mellett az árvaszékkez benyújtott beadványára, amikor ugyanazt a beadványt neki is jogában állott volna elkészíteni? Nem tehető fel, hogy a községi jegyzők talán egyes esetekben irigységből az ilyen beadványokkal szemben elveszítik szükséges objectivitásukat? A gyámügyi ügyviteli szabályzat az

árvaszéki ügyészekre nézve megtiltja a magánügyködést minden olyan ügyben, amely a gyámhatóságok eljárása alá tartozik. Ugyanez az ügyviteli szabályzat azonban a jegyzők magángyakorlatára vonatkozólag semminemű korlátozó intézkedést nem tartalmaz. Több törvényhatóság árvaszékénél felmerültek már adatok, melyek szerint a jegyzők ezen megengedett magánpraxisa a kis-korúak és gondnokoltak érdekeit sértő számos visszaélésnek vált forrásává.

*

A közszolgálati alkalmazottak jogviszonyai címen *dr. Ladik Gusztáv*, az „Országos Törvénytár“ szerkesztője hézagpótló munkát írt, mert mindaz az intézkedés, ami a közszolgálat bármely ágában működő alkalmazottakra, tehát az állam, a törvényhatóság, a község, a tanügy és a vasutak szolgálatában álló tisztviselőkre, tanárookra, tanítókra, altisztekre és szolgákra törvényekben, rendeleteken és elvi jelentőségű határozatokban meg van állapítva és ma is hatályban áll, akként van a munkában feldolgozva, hogy az egyes alapvető intézkedések (törvénytörvények) alá csoportosítva van minden olyan rendelkezés, amely az illető törvénytörvényre vonatkozik. Bőséges tartalommutató nyújt az egész anyag fölött áttekintést — a számsoros és főleg a kimerítő betűsoros mutató a keresést, eligazodást könnyíti meg.

A szerző különben az egész „Élő magyar közigazgatási jog“-ot óhajtja hasonló modorban feldolgozni, amivel főleg a gyakorlati jogászoknak, emellett azonban közigazgatási életünknek is, amelynek útvesszőiben ma szinte lehetetlen az eligazodás, valóban nagy szolgálatot tenne.

*

Személyi hír. Ő Felsége *Bogdi Papp Sándor* karczagi kir. közjegyzőnek, a debreczeni közjegyzői kamara titkárának, a közjegyzői pálya és a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

Jogirodalom.

Timon Ákos: A párbér Magyarországon. Budapest.

Benedek Sándor: A közigazgatási bíróság adóügyi határozatainak gyűjteménye. Budapest. „Magyar Közigazgatás“.

Révai Bódog: A járásbirósági pervezetés. Budapest. Grill.

Sebess Dénes: Adatok a magyar agrárpolitikához. Budapest. Grill.

Gábor Gyula: A megyei intézmény Nagy Lajos alatt. Budapest. Grill.

Sztehlo Kornél: A házassági jogszabályok összeütközésének kiegyenlítése. (Hágai egyezmény.) Budapest. Toldy Lajos.

Dr. Dunst János: A magyar közigazgatási jog betűsoros tárgymutatója. Szombathely. Szerzőnél.

Dóczi Sámuel: Iparoskáté 1908-ra.

Gottl Ágost: Magánjogi döntvénytár. Budapest. Franklin-Társulat.

Marschalkó János: Közigazgatási döntvénytár. Budapest. Franklin-Társulat.

Márkus Dezső: Magyar törvénytár. 1907. évi czikkek. Budapest. Franklin-Társulat.

Révai Lajos: Magyar színházi jog. Budapest. Benkő Gyula.

Bartha Béla: A magyar bányászati közigazgatás tankönyve. Selmezbánya.

Ladik Gusztáv: A közszolgálati alkalmazottak jogviszonyai. Budapest. Pesti könyvnyomda.

Kenedi Géza: Magyar szerzői jog. Budapest. Athenaeum.

Tóth Lajos: Növedékjog. Debreczen. Hegedüs.

Kuncz Jenő: A Jog. Budapest. Athenaeum.

*

Franz: Die formbedürftigen Geschäfte des Reichsprivatrechtes. Leipzig. Dieterich.

Petraziski: Wesen der Moral und des Rechts. Berlin. Müller.

Rieth: Kasuistik des Erbrechts und Pflichtteilrechtes. Leipzig. Dieterich.

Marcus J.: Das deutsche Testament, insbesondere Privat- und Nottestament. Berlin. Marcus.

- Peiser**: Handbuch des Testamentsrechtes. Berlin. Guttentag.
Thalberg: Die Adoption im heutigen deutschen Rechte.
 Zürich. Müller.
Hellwig: Erbrechtsfeststellung und Rescission des Erbschafts-
 erwerbes. Leipzig. Leichert.
Reich: Österreichisches Notariats-Handbuch. Leoben. Nüssler.
Friedmann: Das österreichische Recht. Supplementband. Wien.
 Bong & Co.
Liszt: Plichten der ausserehelichen Concumbenten. Wien.
Polzer: Heimatsgesetznovelle. Wien. Manz.
Schweizerisches Civilgesetzbuch vom 10. Dez. 1907. Bern.
 Stämpfli.
Das Urkundenwesen der deutschen Staaten. Leipzig. Pfeffer.
Wellspacher: Das Vertrauen auf äussere Tatbestände. Wien.
 Manz.
Roschnik: Leitfaden des österreichischen Gebührenrechtes.
 Wien. Manz.
Till: Der Entwurf einer österreichischen Civilgesetznovelle.
 Wien. Manz.
Prochownik: Grundzüge des englischen Vertragsrechtes.
 Berlin. Vahlen.
Thiesing: Die Wirkungen nichtiger Ehen. München. Beck.
Schmölder: Die Billigkeit als Grundlage des bürgl. Rechts.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	Szerkeszti: DR. CHARMANT OSZKÁR budapesti kir. közjegyző.	Szerkesztőség és kiadó- — hivatal —
Egész évre . . . 10 kor.	Főmunkatárs: Dr. HOLITSCHER SZIGFRID budapesti kir. közj.-helyettes.	Budapest, Andrásy-út 9.
Félévre . . . 6 „		

Tartalom. A tilos és a jó erkölcsökbe ütköző szerződésekről. —
 Ügyvédi nyugdíjintézet. — A végrehajtási törvény novellája. —
 Adatok a községi jegyzők magánmunkálataihoz. — Felső-
 bírósági határozatok. — Közlemények.

A tilos és a jó erkölcsökbe ütköző szerződésekről.

(Befejezés.)

17. A bűnvád elejtése fejében vállalt jogkötelezettségek érvényessége tekintetében Erdélyben tételes törvény, az osztrák ptkv. 1384. §-a rendelkezik. Eszerint „a magánjogi igények, nevezetesen a kártérítés (Privatgenugthuung) felett a felek büntető ügyben is joghatálylallyal szerződhetnek és ha a büntető eljárás csupán a felek kivánságától függ, a vizsgálat és büntetés elhárítása is egyezség tárgyát képezi anélkül, hogy tilos jogügylet forogna fenn“. (Curia 1896. okt. 6. G. 37.) Magyarországon is a birói gyakorlat alapján megállapíthatjuk, hogy a bűnvádi eljárás megszüntetése ellenében vállalt kötelezettségek érvényesek, ha az illető bűncselekmény üldözése csak magánindítványra történhetik és a kikötött anyagi ellenszolgáltatásnak jogos alapja van, vagyis az a bűncselekmény által okozott tényleges kár megtérítését foglalja magában, nem pedig a feljelentés meg nem tevéseért vagy visszavonásáért kikötött jutalmat képez. „A bűnvádi feljelentésnek anyagi ellenérték ellenében visszavonása iránt való megállapodás csak abban az esetben tekinthető a jó erkölcsökbe és mint zsarolás a büntető törvénybe ütközőnek, ha a kikötött anyagi ellenszolgáltatásnak jogos